

Varhaiskasvatyksikkö / toimipiste Vy Lapinmäki-Pensseli/ Pk Lapinmäki	Toimintakausi 2019-2020
Osoite Kangaspellontie 6, 00350 Helsinki	
Puhelin 040 3343758	Sähköpostiosoite pk.lapinmaki@hel.fi
Päivämäärä jolloin esiopetuksen toimintasuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty	Varhaiskasvatuksen aluepäällikön allekirjoitus ja nimenselvennys Keijo Räikkönen 4.11.19

<p>Oppimisympäristön ja pedagogisen toiminnan kuvaus</p> <p>Lapinmäen päiväkodin Revontulien esiopetusryhmässä on 21 lasta ja toiminta-aika on 8.30-12.30.</p> <p>Toimintaympäristönä toimivat omat ryhmätilat, sali, piha, lähipuistot ja ulkoilualueet sekä kaupungin kulttuurikohteet. Toimintaympäristössä on runsaasti kuvia havainnollistamassa päivän toimintoja. Toimimme ja leikimme ryhmätiloissamme ja pihalla, liikunta- ja musiikkihetket toteutetaan pääsääntöisesti salissa, retkeilemme ulkoilualueilla sekä kulttuurikohteissa. Syyskaudella siirrymme uusiin tiloihin, jolloin muokkaamme oppimisympäristöä uudelleen.</p> <p>Ohjattu toiminta tapahtuu koko ryhmänä, erilaisissa pienryhmissä tai pareittain. Pienryhmät muuntuvat pedagogisesti tilanteen ja tarpeen mukaan. Toiminnassa hyödynnetään erilaisia lapsen tapoja toimia: leikki, liikkuminen, taiteilu ja tutkiminen. Näitä toimintatapoja käyttäen ja yhdistäen opimme uusia tietoja ja taitoja.</p> <p>Esiopetuspäivä aloitetaan yhteisellä kokoontumisella, jolloin toivotamme hyvää huomenta, vaihdamme kuulumiset, keskustelemme ajankohtaisista aiheista tai johdattelemme päivän aiheeseen. Toimintahetket sisältävät esiopetuksen eri oppimiskokonaisuuksien sisällön ilmiöiden muodossa. Toiminta tapahtuu lapsen kiinnostuksen kohteet sekä oppimisen tarpeet huomioiden. Päivään sisältyy myös arjen perustoiminnot ja ulkoilua, joissa harjoitteleminen aikuisen tuella esimerkiksi omatoimisuutta ja vuorovaikutustaitoja. Toiminnansuunnittelun pohjana on leops-keskustelut ja niissä asetetut tavoitteet toiminnalle.</p> <p>Leikki ovat tärkeässä osassa esiopetuspäivää ja toimintamme painopiste. Leikki ja leikillisuus näkyy kaikessa toiminnassa ja oppimisessa. Erityisesti keskitymme leikkirauhan luomiseen ja leikin pedagogiseen suunnitteluun huomioiden myös ulkopedagogiikan. Suunnittelemme ja ideoimme leikkejä lasten kanssa yhdessä ja havainnoimme sekä kuuntelemme heidän toiveitaan. Keskustelemme leikistä sekä havainnoimme ja dokumentoimme leikkiä. Lapsilla on leikissä aikuisen tuki ja ohjaus apuna.</p> <p>Teemme yhteistyötä kirjaston (esim. vierailut kirjastoautossa kerran kuukaudessa), museoiden, liikennepuiston, seurakunnan, liikuntaseurojen sekä Munkkivuoren koulun kanssa.</p>

Laaja-alainen osaaminen

Lasten vahvuudet, ajatukset, mielenkiinnonkohteet ja oppimisen tavat ovat meille tärkeitä. Pidämme oppimisen edellytyksenä avointa, kannustavaa vuorovaikutusta ja turvallista ilmapiiriä. Havainnoimme, kuuntelemme ja haastattelemme lapsia säännöllisesti. Ryhmässä toimii maskotti Apa-apina, josta on tullut tärkeä monelle lapselle. Apa esimerkiksi kannustaa ja motivoi, osallistuu retkille ja leikkeihin sekä toimii vuorovaikutustilanteissa apuna.

Ajattelun ja oppimisen taitoja harjoitellaan yhdessä toimimalla. Arjessa keskustelemme lasten kanssa rohkaisten heitä pohtimaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan sekä luottamaan omiin taitoihinsa oppijana. Kyselemme ja kannustamme omien ratkaisujen löytämiseen valmiita vastauksia välttäen. Kannustamme myös kokeilemaan itselle vaativimpia tehtäviä sinnikkäästi. Positiivinen palaute on tärkeää ja onnistumisista sekä yrittämisestä iloitaan yhdessä. Esimerkiksi esiopetusvihkot toimivat konkreettisena keinona lapsilla havainnoidessa omien taitojen karttumista.

Kulttuurinen osaaminen toteutuu tutustumalla lasten kanssa monipuolisesti eri kieliin, kulttuureihin ja uskontoihin huomioimalla niiden moninaisuuden. Tutustumme historian näkökulmasta suomalaiseen kulttuuriin sekä muihin kulttuureihin esimerkiksi leikkimällä perinneleikkejä ja vieraillemalla museoissa. *Vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja* harjoitellaan kaikissa tilanteissa. Vuorovaikutustilanteita hyödynnetään kielenoppimisessa, mm. leikissä. Työskentelemme ja leikimme päivän aikana erilaisissa muodostelmissa tutustuen ja opetellen toimimaan eri ihmisten kanssa. Lisäksi arvomme leikkiparit sisä- ja/tai ulkoleikeissä vähintään kerran viikossa. Harjoittelemme toisten kuuntelemista ja toisen asemaan asettautumista.

Itsestä huolehtimisen ja arjen taitojen harjoittelussa korostuu omatoimisuus ja päivärytmi (ruokailu, lepo, riittävä liikunta). Kannustamme omatoimisuuteen. Arjessa lapsilla on parin kanssa toteutettavia vastuutehtäviä. Harjoittelemme omista tavaroista huolehtimista sekä pidämme yhteiset tilat siistinä ja tavarat niille kuuluvilla paikoilla. Keskustelemme usein siitä, miten itse voi vaikuttaa omaan hyvinvointiin esimerkiksi ruokailun ja levon merkitys. Opetellaan turvallista liikennekäyttäytymistä retkillä sekä osallistumalla liikennekaupungin liikenneopetukseen.

Monilukutaitoon tutustutaan erilaisia viestejä tutkien, tulkiten ja tuottaen. Tieto- ja viestintäteknologian osaamista harjoitellaan arjessa, jolloin lapsilla on käytössä erilaisia tvt-välineitä. Kuvaamme, äänitämme, pelaamme oppimisleikkejä, haemme tietoa, koodaamme, tutustumme erilaisiin hyödyllisiin sovelluksiin. Tavoitteena on tarkastella mediasisältöjä kriittisesti sekä hyödyntää digitalisaation hyvät ominaisuudet ja sovellukset toiminnassa. Revontulisanomat toimivat esimerkkinä laaja-alaisen osaamisen toteutumisesta. Osallistumme helmikuussa mediataitoviikkoon, jolloin keskitymme enemmän näihin taitoihin.

Osallistuminen ja vaikuttaminen näkyvät arjessa monella tavalla. Sovimme ryhmän säännöt ja suunnittelemme projektit yhdessä sekä muokkaamme leikkejä ja oppimisympäristöä lasten toiveiden mukaan. Lapsilla on mahdollisuus valita ja suunnitella oma leikkivaihtoehto leikkitaluun. Kaikessa toiminnassa kuunnellaan ja toteutetaan lasten ideoita ja toiveita, esimerkiksi liikunnassa ja musiikissa. Lasten kanssa käydään kirjastoautolla ja luetaan heidän valitsemiaan satuja. Toiminta-aikana lapset valitsevat itselleen sopivimman työskentelypaikan ryhmätallassa. Lapset pitävät myös lastenkokouksia eri teemoilla ja eri kokoonpanoilla. Esiopetusvuoden aikana lapset pääsevät vaikuttamaan kahden tapahtuman suunnitteluun ja järjestämiseen, joulukuussa itsenäisyyspäivän juhlaan sekä keväällä eskarilaisten ideoimaan juhlaan/tapahtumaan muille Lapinmäkeläisille.

Oppimiskokonaisuudet, teemat, projektit

Aloitimme kauden tutustumalla toisiimme ja keräten tietoa havainnoimalla ja haastatteleamalla lapsia mielenkiinnon kohteista. Aluksi keskityimme ryhmäytymiseen ja esiopetuksen päiväjärjestyksen ja toimintapojen tutustumiseen ja muovautumiseen. Olemme opetelleet työskentelytapoja ja muokanneet yhdessä oppimisympäristöä.

Toiminnassa painottuu ilmiöoppiminen. Projekteissa huomioidaan lapsen mielenkiinnonkohteet, esiopetuksen yhteiset sisällölliset tavoitteet kaupungin esiopetussuunnitelmasta, joita ovat oppimisen kokonaisuudet sekä laaja-alainen osaaminen.

Haastattelun ja havainnoinnin kautta aloitimme avaruuden tutkimisen. Aihetta käsitellään leikkillisesti ja juonellisesti monipuolisen toiminnan kautta. Maskottimme Apa sai kirjeen vanhalta kaveriltaan Paxilta avaruudesta ja katsoimme hänen viestinsä netin välityksellä, mikä johdatteli ja motivoi lapset aiheeseen. Yhdessä lasten kanssa pohdittiin, mitä halutaan oppia ja mitä jo tiedämme aiheeseen liittyen. Lasten kysymysten perusteella tehtiin runko siitä, miten projekti etenee. Esimerkiksi lasten kysymykset ilmastosta yhdistyy tässä koko talon yhteiseen ilmiöoppimisen kokonaisuuteen ”vuodenajat luonnossa”. Ilmiöön sisällytetään esiopetuksen yhteisiä tavoitteita, esimerkiksi ”kielen rikas maailma” ja ”ilmaisun monet muodot”. Projekti jatkuu ja etenee lasten ehdoilla, arvioidaan lopuksi sekä mahdollistaa muut ajankohtaiset ja lapsia kiinnostavat aiheet.

Toiminnan dokumentointi ja arviointi

Toimintaa dokumentoidaan ja arvioidaan monessa muodossa. Keräämme lasten taideteoksia, haastatteluja ja muita eskaritehtäviä vihkoihin ja kasvunkansioihin. Dokumentoinnin välineenä toimivat myös viikkokirjeet. Lapset osallistuvat toiminnan dokumentointiin vuoden aikana Revontulisanomien eri teemojen kautta. Ryhmällä on myös instagram-tili, jonne julkaistaan vähintään kerran viikossa kuvia ja/tai videoita ryhmän toiminnasta.

Toiminnan suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin pohjalla ovat lasten leopsit. Arvioimme omaa ja lapsiryhmän toimintaa päivittäin. Muokkaamme omaa toimintaamme ja oppimisympäristöä jatkuvan arvioinnin pohjalta. Tiimeissä toimintaa arvioimalla pyritään hyödyntämään tiimin jäsenten vahvuuksia ja osaamisalueita toiminnan toteuttamiseksi.

Tiiminä sekä johtajan kanssa arvioimme toimintasuunnitelman toteutumista tammikuussa sekä keväällä. Huoltajien sekä lasten kanssa arvioimme leopsiin asetettujen tavoitteiden toteutumista keväällä.

Lasten kanssa arvioidaan toimintaa ja oppimista. Kannustamme ja annamme positiivista palautetta. Pohdimme myös lasten kanssa asioita, joita täytyy vielä harjoitella. Projektien alussa pohdimme, että mitä haluamme oppia sekä projektien puolivälissä ja lopuksi kootaan arviointi, että mitä olemme oppineet. Lasten kanssa arvioinnissa käytämme apuna keskusteluja, konkreettisesti lasten omia töitä sekä itsearvioinnin välineenä yhteistä peukku merkkejä (esimerkiksi lapsi voi arvioida tehtävän vaikeustasoa ja omaa työskentelyään).

Huoltajien osallisuus

Yhteistyö huoltajien kanssa aloitettiin toukokuussa vanhempainillassa. Toinen vanhempainilta pidettiin syyskuussa. Vanhempainilloissa on keskusteltu ryhmän toiminnasta sekä kysely vanhempien toiveita toiminnan toteuttamiseksi. Pyydämme arjessa huoltajilta toiveita ja ideoita sekä kannustamme antamaan palautetta. Kannustamme vanhempia tutustumaan tiloihin ja lasten tuotoksiin osana oppimisympäristöä.

Päivittäiset tuonti- ja hakutilanteet mahdollistavat päivästä kertomisen. Viikottain vanhemmille lähetetään viikkokirje kuluneen viikon toiminnasta ja pedagogisista tavoitteista. Juhlat ja päiväkodin tapahtumat ovat hyvä esimerkki huoltajien osallisuudesta ja yhteisöllisyyden lisääntymisestä. Lisäksi Lapinmäessä toimii vanhempainyhdistys.

Leops-keskustelut käytiin syyskuussa, jolloin kuulumme vanhemmilta arvokasta tietoa lapsesta ja he saivat kuulla lapsestaan ryhmän jäsenenä. Keskustelussa asetimme yhdessä tavoitteita esiopetusvuodelle.

Yhteisöllinen oppilashuolto

Ryhmän ja lapsen hyvinvointi on olennaista arjen joka hetkessä. Liikumme ja ulkoilemme päivittäin, lepohetkellä rauhoitetaan arjen kiireestä lasten toivomia satuja lukemalla. Ruokailussa opettelemme ruokailuun liittyviä tapoja sekä lapset harjoittelevat annostelevaan oman ruoan itse. Keskustelemme aiheesta lasten kanssa.

Vahvistamme ryhmähenkeä erilaisin leikein ja harjoituksin. Olemme mukana lasten leikeissä ja autamme ristiriitojen ratkaisussa. Pyrimme luomaan ilmapiirin, jossa uskaltaa sanoa omat ajatukset. Arjessa harjoitellaan toisten huomioon ottamista ja kuuntelemista.

Toimimme Lapinmäen kiusaamisen ehkäisy-suunnitelman mukaisesti. Ennakointikeinona olemme suunnitelleet ryhmän kanssa eskarirauhan, jonka ajatuksena on ”yhdessä on hauskeempaa”. Yhteisen sopimuksen toteutumista arvioidaan yhdessä lasten kanssa. Toisena ennakoinnin keinona on vuorovaikutuksellinen Kettu-kerho. Kerho jatkuu koko toimintakauden ja siellä käsitellään esimerkiksi erilaisuuden kohtaamista, tunnetaitoja, käsitystä oikeasta ja väärästä ja harjoitellaan ristiriitatilanteiden ratkaisemista draaman ja leikin avulla. Materiaalina käytetään Häijyherneitä ja lempeyslientä –teosta. Ristiriitatilanteiden syntyessä käytämme MINI VERSO-sovittelua.

Ryhmän aikuiset toimivat sensitiivisesti kaikissa tilanteissa sekä tunnistavat, tiedostavat ja keskustelelevat käsityksistä ja oletuksista sukupuolista ja sukupuolirooleista. Esimerkiksi ryhmässä lapsilla on vapaus valita leikkinsä itse ilman ennakkokäsityksiä.

Olemme tilanteissa aidosti läsnä, toimimme rauhallisesti ja lasta kunnioittaen. Olemme kiinnostuneita jokaisen lapsen asioista. Hyödynnämme vanhemmilta saatua tietoa heidän lapsestaan, jotta pystymme toimimaan mahdollisimman sensitiivisesti eri tilanteissa.

<p>Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomi toisena kielenä opetuksen järjestelyt ja äidinkielen tuki</p> <p>Ryhmässämme on eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. Eri kielet ja kulttuurit nähdään rikkautena. Näemme lapsen ja perheen oman kielensä ja kulttuurinsa asiantuntijoina, joilta me ryhmänä saamme oppia ja tietoa. Oppimisympäristö on kuvin tuettu mahdollistaen lapsen osallisuuden. Oppimisympäristössä on näkyvillä lapsen oma kieli ja kulttuuri (esimerkiksi aakkoset, joilla harjoitellaan kirjoittamaan oma nimi ja tervehdykset omalla äidinkielellä).</p> <p>Aikuiset toimivat esimerkkinä sanoittaen, ohjeita selkeyttäen ja kiinnittäen huomiota omaan puheeseensa. Pelit, laulut, leikit, lorut, sadut toimivat apuna kielen oppimisessa. Kevät kaudella osallistumme Satakieli-kuukauteen, jolloin painotamme kulttuurien ja kielten moninaisuutta ryhmässä. Lapsille, joilla on suomi toisena kielenä, tehdään kaksikielisyuden tukemisen suunnitelma.</p> <p>Teemme yhteistyötä alueen S2-opettajan kanssa.</p>	
<p>Perusopetuksen valmistavan opetuksen järjestelyt esiopetuksessa</p>	
<p>Yleistä, tehostettua ja erityistä tukea saavien lasten esiopetuksen järjestelyt</p> <p>Pohdimme arjessa ratkaisuja ja toimintatapoja jokaisen lapsen kohdalla onnistuneeseen esiopetukseen. Pidämme tärkeänä aikuisen tukea ja lapsen tutustumista Ennakointi, sensitiivisyys ja turvalliset rajat ovat toiminnan perustana. Oppimisympäristö ja päiväjärjestys on strukturoitu ja kuvin tuettu. Toimimme paljon pienryhmissä.</p> <p>Huoltajien kanssa keskustellaan koulun aloitukseen liittyvistä asioista ja kuulemismenettelyistä. Yksilölliset tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmat kirjataan lapsikohtaisiin suunnitelmiin. Moniammatilliseen arviointikeskusteluun osallistuvat päiväkodin johtaja, varhaiskasvatuksenopettaja, kiertävä erityisvarhaiskasvatuksenopettaja sekä tarvittaessa esiopetuksen kuraattori ja/tai psykologi, suomi toisena kielenä -opettaja, neuvolan terveydenhoitaja tai muu asiantuntija.</p>	
<p>Moniammatillinen arviontikeskustelu</p> <p>Siirtopalaveri, johon osallistui päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajia eri ryhmistä, Revontulien varhaiskasvatuksen opettajat, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, kiertävä erityisvarhaiskasvatuksenopettaja sekä kiertävä S2 opettaja.</p>	<p>Keskustelun päivämäärä 3.6.2019</p>
<p>Esiopetuksen ja perusopetuksen välinen yhteistyö (Yhdessä oppimisen suunnitelma)</p> <p>Liite Munkkivuorenkoulun yhdessä oppimisen suunnitelma</p>	<p>Suunnitelman päivämäärä 17.9.2019</p>
<p>Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta ja muut yhteistyötahot</p> <p>Tulkkipalvelut, lastensuojelu, Munkkivuoren koulu sekä päiväkotit, neuvolat, puhe- ja toimintaterapeutit, kiertävä erityisvarhaiskasvatuksenopettaja, S2-opettaja ja oppilaitokset. Teemme eri projektien merkeissä yhteistyötä mm. kaupungin, kulttuurikohteiden ja urheiluseurojen kanssa.</p>	
<p> </p>	